

स्वयंसेवी संस्थांकडून आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी चालविल्या जाणाऱ्या मान्यता प्राप्त अनुदानित आश्रमशाळातील अतिरिक्त ठरलेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे समायोजन होईपर्यंत त्यांना "काम नाही, वेतन नाही" धोरण लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अआशा २०१६/प्र.क्र.१२९/का-११
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, विस्तारभवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ८ जून, २०१६

वाचा -

- १) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. असंक१००१/प्र.क्र.२१/२००१ वित्तीय सुधारणा दि.१० सप्टेंबर २००१
- २) शासन निर्णय क्र. विभशा-२०१२/१४९७/प्र.क्र.२२१/विजाभज-२ दि.१६ ऑक्टोबर २०१२
- ३) मा.उच्च न्यायालय मुंबई यांचा याचिका क्र. ४३०५/२०१४ व याचिका क्र. ५३०३/२०१४ मधील निर्णय अनुक्रमे दि. २७ जानेवारी, २०१५ दि. १६ फेब्रुवारी, २०१५ दिलेले आदेश.
- ४) महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली १९८१ मधील नियम २५ अ (२) व पोट नियम (१)
- ५) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र. अआशा-२०११/प्र.क्र.३७५/का-११ दि. ७ मार्च, २०१३
- ६) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. याचिका- २०१५/ प्र.क्र.१५०/ विजाभज-२ दि. १ एप्रिल, २०१६

प्रस्तावना -

स्वयंसेवी संस्थांकडून आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा शासनाच्या ध्येयधोरणानुसार चालविल्या जात नसल्यास अशा आश्रमशाळांची मान्यता रद्द करण्यात येते. मान्यता रद्द करण्यात आलेल्या आश्रमशाळा अन्य स्वयंसेवी संस्थेस हस्तांतरण करणेबाबत निश्चित अशी कार्यपद्धती संदर्भित क्र. ५ चे शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आलेली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या मान्यता रद्द करण्यात आलेल्या आश्रमशाळा अन्य स्वयंसेवी संस्थेस हस्तांतरण व स्थलांतरण करणेबाबत संदर्भित क्र. १ चे शासन निर्णयान्वये कार्यपद्धती विहित केलेली आहे. तथापि, या शासन निर्णयास याचिका क्र.८८७/२०१३ मधील दिनांक ५.२.२०१३ च्या अंतरिम आदेशान्वये स्थगिती दिलेली आहे. याप्रकरणी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने नागरी अर्ज स्टॅम्प क्र.७४४/ २०१३ दि. १५.३.२०१३ रोजी दाखल केला असून याबाबत मा. उच्च न्यायालयाचे कोणतेही आदेश अद्याप प्राप्त नाहीत. त्यामुळे मान्यता रद्द करण्यात आलेल्या शाळांचे हस्तांतरण व स्थलांतरणाची कार्यवाही व या शाळांतील कर्मचाऱ्यांचे समायोजन त्या विभागास करता येत नाही.

अशा बंद पडलेल्या आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांनी त्यांना अतिरिक्त ठरवून वेतन अदा करण्यासंबंधी मा. उच्च न्यायालय मुंबई येथे दाखल केलेल्या याचिका क्र. ४३०५/२०१४ व याचिका क्र. ५३०३/२०१४ मध्ये मा. उच्च न्यायालयाने अनुक्रमे दि. २७.१.२०१५ व १६.२.२०१५ अन्वये आदेश दिले आहेत की, मान्यता रद्द केलेल्या आश्रमशाळेतील कर्मचाऱ्यांची नावे अतिरिक्त कर्मचाऱ्यांच्या प्रतिका यादीवर घेण्यात यावीत व नवीन मान्यता दिल्यामुळे तसेच तुकडीवाढीमुळे निर्माण झालेल्या नवीन पदावर अशा कर्मचाऱ्यांचे नियमानुसार व सेवाज्येष्ठतेनुसार समायोजन करण्यात यावे व समायोजन झाल्यानंतर त्यांचे वेतन अदा करण्यात यावे. म्हणजेच “जो पर्यंत त्यांचे इतर आश्रमशाळेत समायोजन होत नाही, तो पर्यंत कर्मचाऱ्यांचे वेतन देता येणार नाही” असे आदेश दिलेले आहेत.

मान्यता रद्द केल्यामुळे सदर शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांना अतिरिक्त ठरविले जाते व जसजशी अन्य अनुदानित आश्रमशाळेमध्ये पदे उपलब्ध होतील किंवा सदर आश्रमशाळा दुसऱ्या संस्थेस चालविण्यास देण्यात येते तसतसे सदर कर्मचाऱ्यांचे समायोजन केले जाते. तथापि जोपर्यंत इतर आश्रमशाळेत त्यांचे समायोजन होत नाही, तोपर्यंत ते कोणतेही काम न करता वेतन घेतात.

आश्रमशाळा बंद पडलेले कर्मचारी कोणतेही काम न करता वेतन घेत असल्याचे पाहून इतर कर्मचाऱ्यांच्या कामावर विपरित परिणाम होऊन अन्य शाळांमधील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांमध्ये सुध्दा हीच मानसिकता वाढीस लागते. अशा प्रकारे अतिरिक्त ठरणार्या शिक्षक / शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास येत आहे. यास संबंधित कर्मचाऱ्यांचे विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाकडे ओढ न लागणे तसेच त्यांना दिलेले उद्दिष्ट पूर्ण न करणे ह्या बाबी कारणीभूत आहेत. विनाकामाच्या वेतनामुळे शासनाच्या तिजोरीवर मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक भार पडतो, त्यामुळे वेतनावर मोठ्या प्रमाणात शासनाचा खर्च होत आहे व आश्रमशाळातील विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेवरही त्याचा परिणाम होतो. हे शासनाच्या ध्येयधारणांच्या विरुद्ध असल्याचेही शासनाच्या निदर्शनास आले आहे.

सद्यःस्थितीत मान्यता रद्द केलेल्या अनुदानित मान्यताप्राप्त आश्रमशाळांतील कर्मचाऱ्यांना शासकीय संस्थामध्ये समायोजित करता येत नाही. या कर्मचाऱ्यांना इतरत्र नवीन अनुदानित आश्रमशाळेवर किंवा अन्य आश्रमशाळेत निर्माण होणाऱ्या पदावर समायोजित करण्याची कार्यवाही करण्यात येते.

मा. उच्च न्यायालयाने उपरोक्त नमूद केलेल्या याचिका क्र. ४३०५/२०१४ व ५३०४/२०१४ मधील आदेशाची अंमलबजावणी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने संदर्भाधिन क्र. ६ येथील शासन निर्णयान्वये केलेली आहे. सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी आदिवासी विकास विभागांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या अनुदानित आश्रमशाळेमधील कर्मचाऱ्यांबाबत लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

१) स्वयंसेवी संस्थाकडून आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी चालविल्या जाणाऱ्या मान्यताप्राप्त अनुदानित आश्रमशाळा शासनाच्या ध्येयधोरणानुसार चालविल्या जात नसल्यामुळे आश्रमशाळांची मान्यता रद्द केल्यानंतर अशा शाळांतील कायम मान्यता प्राप्त शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे नियमानुसार समायोजन होईपर्यंतच्या कालावधीत “काम नाही, वेतन नाही” हे धोरण लागू करण्यात येत आहे.

२) आश्रमशाळांमध्ये पटसंख्या वर्ग कमी झाल्यामुळे शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचारी अतिरिक्त ठरविले जातात, अशा अतिरिक्त ठरविलेल्या कर्मचाऱ्यांना सुध्दा वरीलप्रमाणे नियमानुसार समायोजन होईपर्यंतच्या कालावधीत “काम नाही, वेतन नाही” हे धोरण लागू राहील

३) (अ) महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली १९८१ मधील नियम २५ अ (२) व पोटनियम (१) नुसार या अतिरिक्त कर्मचाऱ्यांचे समायोजन झाल्यानंतर त्यांचे वेतन व भत्ते नियमित सुरु होतील. तसेच सेवाखंडाच्या कालावधीतील काल्पनिक वेतनवाढी विचारात घेवून त्यांची समायोजित पदावर वेतन निश्चिती करण्यात यावी. तथापि अशा कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या वेतनवाढी काल्पनिक स्वरूपाच्या असल्याने फरकाची रक्कम अनुज्ञेय असणार नाही. त्याचप्रमाणे सेवाखंडाच्या कालावधीतील वेतन किंवा वेतनाच्या थकबाकीची रक्कम मिळणेबाबत मागणी करता येणार नाही.

(ब) ज्या अतिरिक्त कर्मचाऱ्यांचे इतर पदावर समायोजन झाले आहे, अशांच्या बाबतीत त्यांच्या पूर्वीच्या पदावरील रजेच्या खाती शिल्लक असलेली सर्व प्रकारची रजा त्यांच्या समायोजनाच्या पदावरील रजेच्या खाती जमा करण्यात यावी.

(क) अतिरिक्त ठरलेल्या कर्मचाऱ्यांचा सेवाखंडाचा कालावधी नियमित करण्याची कार्यवाही आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी वेळोवेळी सेवाखंड क्षमापनासंदर्भात निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयांतील तरतूदीनुसार करण्यात यावा व संबंधित कर्मचाऱ्यांस संबंधित अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांनी आपल्या स्तरावरून तसे कळवावे व ज्या प्रकरणी आयुक्तांच्या मान्यतेची आवश्यकता आहे, असेच प्रस्ताव फक्त शासन मान्यतेसाठी पाठविण्यात यावेत. सरसकट सर्वच सेवाखंड क्षमापनाची प्रकरणे आयुक्त स्तरावर पाठविण्यात येऊ नयेत.

(ड) अतिरिक्त ठरलेल्या कर्मचाऱ्यांना इतर पदावर सामावून घेतल्यानंतर विद्यमान नियमानुसार निवृत्ती वेतन व उपदानाकरीता त्यांची अतिरिक्त घोषित करण्यापूर्वीची सेवा जमेस धरण्याचा अशा कर्मचाऱ्यांना हक्क असेल. दिनांक १ नोव्हेंबर २००५ नंतर मूळ सेवेत नियुक्त कर्मचाऱ्यांना यथास्थिती अंशदान निवृत्ती वेतन योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहील. योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहील.

४. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. असंक-१०००१/प्र.क्र.२१/२००१/वित्तीय सुधारणा दि. १० सप्टेंबर २००१ सोबतच्या परिशिष्ट तीन मधील परिच्छेद १५ नुसार अतिरिक्त ठरलेल्या कर्मचारी यास पर्यायी नोकरीवर समावून घेण्याबाबत आदेश निर्गमित झाल्यानंतर तो त्या ठिकाणी ३० दिवसांत रुजू न झाल्यास नियुक्ती प्राधिकाऱ्याने त्याला रुजू होण्यासाठी १५ दिवसांची दुसरी नोटीस द्यावी, असे करूनही तो हजर न झाल्यास त्याला नोकरीची गरज नाही असे समजून उक्त शासन निर्णयातील परिच्छेद १२ नुसार त्या कर्मचाऱ्यास जे लागू होतील ते लाभ देऊन त्यांची सेवा समाप्त करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०६०८१५४८४९३३२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु.ना.शिंदे)

उप सचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
३. मा.मंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
४. सर्व मंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
५. मा. राज्यमंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
६. सर्व मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
७. सर्व मा. विधानसभा सदस्य.
८. सर्व मा. विधानपरिषद सदस्य.
९. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
१०. मा. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
११. मा. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई ४०० ०३२.
१२. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
१३. मा. निबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई / खंडपीठ नागपूर / खंडपीठ औरंगाबाद.
१४. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
१५. सर्व जिल्हाधिकारी.
१६. सरकारी अभियोक्ता, उच्च न्यायालय, मुंबई / नागपूर / औरंगाबाद.
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, आदिवासी विकास महामंडळ मर्या. नाशिक
१८. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, ठाणे/ नाशिक / अमरावती / नागपूर.
१९. शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२०. शिक्षण संचालक, (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२१. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
२२. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
२३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, नागपूर.
२४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२६. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
२७. सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
२८. उप सचिव (व्यय-१४), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२९. निवडनस्ती (का-११) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.